

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет
Кафедра історії мистецтв

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

науково-педагогічної та навчальної роботи

_____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасне мистецтво

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	032 Історія та археологія
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм
вид дисципліни	вибіркова
Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Новікова Ольга Валентинівна, PhD, асистент кафедри історії мистецтв

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2023

Розробник(и): **Ольга НОВІКОВА, PhD, асистент** кафедри історії мистецтв історичного факультету

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри історії мистецтв

_____ (проф. П. КОТЛЯРОВ)

Протокол № 9 від «15» травня 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 10 від «25» 06 2023 року

Голова науково-методичної комісії, доцент (Наталія ТЕРЕС)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування у студентів комплексу знань та практичних навичок щодо розвитку західного мистецтва на сучасному етапі.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* попередній етап розвитку західного мистецтва.
2. *Вміти* добирати історичні джерела та фахову літературу з певної тематики.
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Сучасне мистецтво» спрямована на вивчення історії західноєвропейського та українського художнього мистецтва у період ХХ – початку ХХІ століть за хронологічно-тематичним принципом. У першій змістовій частині розглядаються напрямки до 1960-х років (постімпресіонізм, примітивізм, фовізм, кубізм, футуризм, супрематизм/конструктивізм, неопластизм, баугауз, дадаїзм, сюрреалізм, абстрактний експресіонізм), а у другій – від 1960-х до сучасності (поп-арт, концептуалізм, перформанс, мінімалізм, відеоарт, метамодернізм). Водночас під час лекційних занять розвиваються навички пояснення творів мистецтва через біографії художників та суспільно-політичних подій, контексту. Самостійна робота зосереджена на вмінні добирати відповідну літературу, історичні й мистецькі джерела до власного дослідження.

4. Завдання (навчальні цілі): полягають у розвитку й формуванні загальних компетентностей (зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності; цінування та повага різноманітності та мультикультурності) та фахових компетентностей історика – аналізувати відмінності в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах; опрацьовувати наукові та різного роду інформаційні джерела й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси, описи музейних фондів, виставкові та галерейні каталоги; вільно оперувати спеціальною мистецтвознавчою термінологією та термінологією історичної науки і суміжних дисциплін; використовувати релевантні методи опрацювання історичних, археологічних та зображувальних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних; співвідносити твори мистецтва з певним періодом в історії мистецтва, стилями, напрямками та національними школами, здійснювати їх опис, аналіз та атрибуцію; застосовувати новітні методологічні підходи для розкриття генези та еволюції українського мистецтва у світовому контексті; використовувати міждисциплінарний підхід та здатність використовувати методи суміжних дисциплін – мистецтвознавства, культурології, соціології, психології – у професійній діяльності; виявляти закономірності розвитку східного мистецтва та взаємозв'язки між східними та західними елементами у різні історичні періоди.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	Знати основні терміни та поняття	Лекція	Контрольна робота 1	10
1.2.	Знати особливості розвитку мистецтва та історичний контекст ХХ-ХХІ ст. для аналізу творів мистецтва	Лекція	Контрольна робота 2	10
2.1.	Вміти критично аналізувати стилістичні особливості пам'яток сучасного мистецтва та критикувати підходи у мистецтвознавчих та історіографічних підходах	Лекція, самостійна робота	Залік	20
2.2.	Вміти застосовувати інформаційно-пошукові системи та методи історичного аналізу	Лекція, самостійна робота	Залік	20
3.1.	Підтримувати наукову дискусію щодо сучасного мистецтва	Лекція, самостійна робота	Усне опитування (бліц-опитування)	10
4.1	Вибрати оптимальний спосіб аналізу твору сучасного мистецтва	Самостійна робота	Академічне есе1 Академічне есе2	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання Дисципліна запропонована у переліку на вільний вибір студентів.

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.1, 1.2 – 10 балів/6 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.2 – 10 балів/6 балів
3. Академічне есе з тем ЗМ 1: РН 2.1., 4.1 – 15 балів/ 11балів.
4. Академічне есе з тем ЗМ 2: РН 2.1, 4.1 – 15 балів/ 11 балів.
5. Бліц-опитування під час лекційних занять (ЗМ 1): РН 1.1., 1.3. 5 балів/3 бали
6. Бліц-опитування під час лекційних занять (ЗМ 2): РН 1.4., 2.1. 5 балів/3 бали

*максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – залік;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;
- форма проведення – письмова, у формі двох питань, які потребують розгорнутих відповідей (2 завдання по 20 балів, усього 40 балів).

- мінімальний пороговий рівень оцінки, за якої залік вважається складеним – **24 бали**.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за контрольні роботи); бали, отримані за виконання академічних есе; бали, отримані за бліц-опитування на лекційних заняттях, а також бали, які отримані за залікову роботу.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-3, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 4-6.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Змістовий модуль 1 Модерністичні напрямки			Змістовий модуль 2 Постмодернізм та метамодернізм в мистецтві			Залік
30 балів (максимум)			30 балів (максимум)			
Самостійна робота (виконання академічного есе/бліц-опитування)	Семінари	Контрольна робота	Самостійна робота (виконання академічного есе/бліц-опитування)	Семінари	Контрольна робота	40 балів (максимум)
20 (максимум)	0 (максимум)	10 (максимум)	20 (максимум)	0 (максимум)	10 максимум	

Академічне есе студент подає викладачеві на останній лекції кожного змістовного модулю.

Критерії оцінки самостійної роботи студента:

- робота самостійна, добре структурована, основна теза чітко викладена на початку роботи і аргументовано доведена з використання історичних фактів, прикладів, статистики тощо; робота закінчується висновками; вона добре відредагована, акуратно оформлена, не має помилок; її обсяг відповідає вимогам 15 балів
- робота самостійна, добре структурована, основна теза чітко викладена на початку роботи і аргументовано доведена з використання історичних фактів, прикладів, статистики тощо; робота закінчується висновками; її обсяг відповідає вимогам, проте є окремі зауваження до тексту (редагування, помилки, оформлення) 12-14 балів
- робота самостійна, проте є не суттєві зауваження до її структури, формулювання основної тези, аргументації, до редагування, оформлення – 9-11 балів
- робота самостійна, проте є суттєві зауваження до її структури, формулювання основної тези, аргументації, до редагування, оформлення, або її обсяг не відповідає вимогам – 5-8 балів
- робота самостійна, проте не структурована, основна теза не сформульована і не аргументована, є суттєві зауваження до змісту і оформлення тексту – 1-4 бала
- робота відсутня, нездана вчасно без поважної причини або є плагіатом 0 балів.

На лекційних заняттях також проводяться **бліц-опитування** (загалом 2 за семестр) щодо понять та визначень, які студент має засвоїти в процесі опанування програмного матеріалу курсу. Правильна відповідь оцінюється в один бал. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час одного **бліц-опитування** – 5.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи** у формі тестування, зокрема Контрольна робота 1 і Контрольна робота 2. Завдання з тестування містить 10 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал. У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт та виконання академічних есе, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку – **36 балів**.

Заліковий білет містить два питання, які потребують розгорнутих письмових відповідей, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Усього 40 балів.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідь повна, подане власне бачення проблеми, зроблені ґрунтовні висновки 19-20 балів
- відповідь повна, подані власне бачення проблеми та ґрунтовні висновки, але є окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу 17-18 балів
- повна ґрунтовна відповідь, самостійні висновки, але допущено помилки у фактичному викладі матеріалу 16-17 балів
- відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання, але висновки є поверховими 14-15 балів
- відповідь демонструє знання фактичного матеріалу з питання, але не відображено розуміння причинно-наслідкових зв'язків 13-14 балів
- відповідь не повна, не відображено окремі важливі складові проблеми 10-12 балів
- фрагментарна відповідь, відображені лише деякі аспекти проблеми 7-9 балів
- відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу 5-6 балів
- відповідь фрагментарна, має грубі помилки, відсутні або некоректні висновки 2-4 бали
- відповідь демонструє лише загальні уявлення про проблему, відсутність знань з фактичного матеріалу 1-3 бали
- відсутня відповідь 0 балів

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Підсумкова оцінка
Пороговий мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90-100
Добре	75-89
Задовільно	60-74
Незадовільно	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Тематично-змістовий модуль 1. Модерністичні напрямки				
1.	Вступ. Тема 1. Постімпресіонізм. Примітивізм. Фовізм.	5	-	6
2.	Тема 2. Кубізм. Футуризм. Супрематизм/Конструктивізм.	4	-	6
3.	Тема 3. Неопластизм. Баугауз. Дадаїзм. Сюрреалізм. Абстрактний експресіонізм.	4	-	8
4.	<i>Академічне есе 1</i>	-	-	10
5.	<i>Контрольна робота 1</i>	1	-	-
6.	<i>Бліц-опитування 1</i>	1	-	-
Тематично-змістовий модуль 2. Постмодернізм та метамодернізм в мистецтві				
7.	Тема 4. Поп-арт. Концептуалізм. Перформанс.	4	-	6
8.	Тема 5. Мінімалізм. Відеоарт.	5	-	6
9.	Тема 6. Мистецтво сьогодні та метамодернізм.	4	-	8
10.	<i>Академічне есе 2</i>	-	-	10
11.	<i>Контрольна робота 2</i>	1	-	-
12.	<i>Бліц-опитування 2</i>	1	-	-
13.	<i>Залік</i>			
	ВСЬОГО	30	0	60

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **30 год.**

Семінари – **0 год**

Самостійна робота – **60 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Robin van den Akker, Alison Gibbons, Timotheus Timotheus Vermeulen, 2017. *Metamodernism. Historicity, Affect, and Depth After Postmodernism*. Rowman & Littlefield International.
2. Jason Ananda, Josephson Storm, 2021. *Metamodernism. The Future of Theory*. University of Chicago Press.
3. Dana Arnold, 2015. *A Short Book about Art*. Tate Publishing.
4. David Cottington, 2005. *Modern Art. A Very Short Introduction*. Oxford University Press, USA.
5. Pamela Fraser, Roger Rothman, 2017. *Beyond critique: contemporary art in theory, practice, and instruction*. Bloomsbury Academic.
6. Tony Godfrey, 2020. *The Story of Contemporary Art*. MIT Press.
7. Julian Stallabrass, 2020. *Contemporary Art. A Very Short Introduction*. Oxford University Press, USA.
8. Christopher Wiley, Ian Pace, 2020. *Researching and Writing on Contemporary Art and Artists: Challenges, Practices, and Complexities*. Springer International Publishing; Palgrave Macmillan.

9. Hannah Wohl, 2021. *Bound by Creativity. How Contemporary Art Is Created and Judged*. University of Chicago Press.
10. Gilda Williams, 2014. *How to write about contemporary art*. Thames & Hudson.

Додаткові:

1. Француза Барт-Галль, 2016. *Як розмовляти з дітьми про мистецтво ХХ століття*. Львів: Видавництво Старого Лева.
2. Ренс Бод, 2016. *Забуті науки. Історія гуманітарних наук*. Київ, Видавництво Жупанського.
3. Вілл Гомперц, 2017. *Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі*. Київ: ArtHuss.
4. Сидоренко В, 2004. Венеціанські Бієнале і проблеми сучасного мистецтва в Україні. *Сучасне мистецтво: науковий збірник / Акад. мистецтв України ; Ін-т проблем сучасного мистецтва АМУ*. Вип. 1, с. 117-123.
5. Dana Arnold, 2004. *Art History: A Very Short Introduction*. Oxford University Press.
6. Charlotte Cotton, 2020. *The Photograph as Contemporary Art*. Thames & Hudson.
7. T.J. Demos, Emily Eliza Scott, Subhankar Banerjee, 2021. *The Routledge Companion to Contemporary Art, Visual Culture, and Climate Change*. Routledge.
8. Lance Esplund, 2018. *The art of looking: how to read modern and contemporary art*. Basic Books.
9. Harrison C., Wood P. J. (eds.), 2003. *Art in Theory, 1900–2000. An Anthology of Changing Ideas*. Blackwell.
10. Sidney Littlefield Kasfir, 2020. *Contemporary African Art*. Thames & Hudson.
11. Murray C. (ed.), 2002. *Key Writers on Art: The Twentieth Century*. Routledge (Routledge Key Guides).
12. Margaret Tali, 2018. *Absence and Difficult Knowledge in Contemporary Art Museums*. Routledge.
13. Russell Tovey, Robert Diament, 2021. *Talk Art*. Octopus Publishing Group Ltd.
14. Panos Kompatsiaris, 2015. *The Politics of Contemporary Art Biennials: Spectacles of Critique, Theory and Art*. Routledge.

Інтернет-джерела:

1. Centre Pompidou. <https://www.centrepompidou.fr/fr/>
2. National Gallery of Art. <https://www.nga.gov/>
3. Pinchuk Art Centre. <https://new.pinchukartcentre.org/>
4. Tate Modern. <https://www.tate.org.uk/visit/tate-modern>
5. The Art Institute of Chicago. <https://www.artic.edu/>
6. The Guggenheim Museums and Foundation. <https://www.guggenheim.org/>
7. The Museum of Modern Art. <https://www.moma.org/>
8. The National Museum of Modern Art, Tokyo. <https://www.momat.go.jp/english/>
9. Галина Глеба, 2020. Поза кадром. Українські фотографки ХХ століття. <https://supportyourart.com/specialprojects/researchplatform/photo-women/>